

Inhoud	pagina
Inleiding	2
Waarden en Normen	2
Bij Het Kompas	3
Grens overschrijdend gedrag / Ongewenste omgangsvormen / Agressie en geweld	4
- definitie	4
- aanleiding	5
- maatregelen	5/7
- stappen	7/10
Pesten	10
- definitie, - uitgangspunten,	10
- voorwaarden, - signalen,	10/12
- communicatie, - hulpbieden	12/14
Discriminatie	14
- definitie, - uitgangspunten,	14
- voorwaarden, - signalen,	15
- communicatie, - hulpbieden	15/16
Seksuele intimidatie, misbruik en zedenmisdrif	16
- definitie, - uitgangspunten,	16/17
- signalen,	17
- communicatie, - hulpbieden	18/20
Huislijk geweld & Kindermishandeling	20
- definitie, - uitgangspunten,	20/21
- signalen,	21
- communicatie, - hulpbieden	21/22
Versiedatum, Verantwoordelijke, Geldigheid	22

Inleiding

Waarden en normen zijn nauw met elkaar verweven en gekoppeld aan hoe wij ons (dienen) te gedragen) in de maatschappij. Bij Het Kompas hechten we veel waarde aan normen en parallel de (meld)-plicht bij, grensoverschrijdend gedrag, ongewenste omgangsvormen, pesten, kindermishandeling en hoe te handelen naar eer en geweten, niets doen is immers geen optie!

Dit protocol is bedoeld voor beroepskrachten, beroepskrachten in opleiding, stagiairs, vrijwilligers, overige aanwezige volwassenen en kinderen en ontwikkeld over de wijze van bijbrengen van waarden en normen bij het kindercentrum, dit waar mogelijk te beperken en wanneer er sprake van is, op een goede manier te handelen. Waar ouders staat, wordt ook verzorgers bedoeld

Waarden en Normen

Veel mensen gebruiken de begrippen normen en waarden zonder dat ze het verschil tussen "normen" en "waarden" precies kunnen aangeven. Normen en waarden zijn voor hen hetzelfde of worden als een logische twee-eenheid gezien. Normen en waarden worden zonder verder na te denken met elkaar verbonden.

Normen zijn afgeleid uit waarden. Waarden leiden dus tot specifieke normen. Bepaalde waarden worden als waardevol beschouwd - de naam zegt het al - en worden geconcretiseerd in normen. Dus waarden gaan eigenlijk vooraf aan normen. Dit terwijl veel mensen spreken van "normen en waarden" in plaats van "waarden en normen".

Waarden zijn grotendeels universeel. In elk cultuur vind je waarden terug als behulpzaamheid, betrouwbaarheid, respect, zorgzaamheid (intrinsiek). Elk kind wordt geboren met de behoefte om goed te doen, om zich te verbinden met een ander, om rekening te houden met een ander. We zijn immers bij uitstek een sociaal dier. Misschien is het zelfs wel zo, dat deze intrinsieke waarden samenvallen met onze basisbehoeften als behoefte aan respect, autonomie en verbinding.

Normen hebben meer te maken met de manier waarop deze waarden worden ingevuld (gedragsregels). Respect kan bijvoorbeeld getoond worden door beleefdheid. Wat beleefd is, verschilt per (sub)cultuur en is aan verandering onderhevig. Het heeft meer te maken met gewoontes en onuitgesproken sociale afspraken.

Het Kompas vindt van belang om onderscheid tussen normen en waarden te maken, want het door elkaar gooien van deze termen vertroebelt de discussie als het gaat over het aanleren van normen en waarden bij kinderen. Het Kompas is ervan overtuigd dat elk kind met innerlijke waarden geboren wordt en eigenlijk niet nodig om kinderen deze te 'leren'. Het is meer een kwestie van het kind helpen om deze waarden in praktijk te kunnen brengen. Je eigen gedrag in overeenstemming met je waarden brengen vergt een mensenleven. En het is fijn als kinderen daar van jongs af aan hulp bij krijgen van ouders, maar ook via de omgeving, school en kinderopvang.

Kinderen hebben uitleg nodig over de normen in onze maatschappij. En soms is dat lastig. Kinderen kunnen in hun onbevagenheid dingen doen die ons confronteren met onze normen. Is het eigenlijk wel verkeerd als een kind zegt "Wat heb jij een grote neus?". Ze dwingen ons daardoor om na te denken over onze normen. Waarom vind ik dat iets 'zo hoort'? Hoe geldig zijn onze argumenten?

Vertrouwen op de innerlijke waarden van een kind maakt het opvoeden makkelijker het gaat erom dat we de kinderen niet teleurstellen. Uitleggen van normen aan kinderen draagt bij tot begrip, maar wel dat niet iedereen dezelfde normen, opvoeding, cultuur, geloof en vorming heeft, en je deze wel kunt respecteren.

Bij Het Kompas

De basis van alle waarden en normen die we willen overdragen is respect voor elkaar. Zo worden openheid, begrip, vertrouwen, solidariteit en fatsoen bevorderd. Dit doen we door simpelweg het goede voorbeeld te geven. Bij Het Kompas zijn een aantal fatsoensnormen waar iedereen zich aan dient te houden:

- we accepteren elkaar zoals we zijn;
- we hebben geen vooroordelen;
- we spreken elkaar aan met de voornaam (geen bijnamen);
- we gebruiken geen grof taalgebruik maar zijn vriendelijk;
- we schelden en schreeuwen niet;
- we luisteren naar elkaar en onderbreken niet ongevraagd een gesprek;
- we spelen en delen samen, maar:
- we respecteren (elkaars) privacy (alleen spelen, toiletbezoek etc.);
- we wachten bij de tussendoortjes, lunch en uitdelen tot iedereen iets heeft;
- we praten niet met volle mond;
- we rennen binnen niet en duwen, trekken en plukken niet aan elkaar;
- we gebruiken geen fysiek geweld (slaan, bijten, krabben, schoppen);
- we tolereren geen non-verbaal gedrag (vinger opsteken o.i.d.);
- we pesten en discrimineren niet en zijn altijd eerlijk;
- we voorkomen zoveel mogelijk het woordje 'hé' en 'hè';
- we gebruiken beleefdheidsvormen als: alsjeblieft en dank je wel;
- we maken oogcontact wanneer je met iemand praat;
- we ruimen rommel/speelgoed/materialen die we maken/gebruikt hebben zelf weer op;
- we begroeten elkaar bij binnenkomst en vertrek;

Het eigen maken van normen en waarden maakt onderdeel uit van de morele ontwikkeling. Binnen en (buiten) de groep doen zich situaties voor waarvan op dit gebied veel leermomenten zijn (bijv. pijn en verdrietige situaties, ruzie of een maatschappelijke gebeurtenis). Door de reacties van professionals op dit soort situaties ervaart een kind wat wel en niet goed is.

Kinderen wordt duidelijk gemaakt dat we elkaar geen pijn doen en slaan, aan de haren trekken, bijten en schelden verboden zijn. We proberen alternatieve conflictoplossingen aan te bieden, door bijvoorbeeld te bemiddelen of het weer goed te laten maken door:

- 'sorry' te zeggen;
- geven van een hand, waarbij de ander wordt aangekeken;
- een tekening o.i.d. maken voor de ander.

Bij het Kompas laten we kinderen kennismaken met de consequenties van hun gedrag, zowel positief als negatief. De professionals maken begrijpelijk voor het kind door aan te tonen, wat hun gedrag teweegbrengt en letten daarbij op dat het altijd over het gedrag van het kind, en niet over de persoon gaat. Door consequent te zijn weten de kinderen wat wel en wat niet mag en aangepast aan de leeftijd van het kind wordt het vertoonde gedrag besproken.

Naar mate kinderen ouder worden leren we de consequenties van hun gedrag te aanvaarden door hen verantwoordelijkheden te geven, maar ook mee te denken/praten over regels. Om goed te kunnen functioneren zijn de regels duidelijk zodat het kind deze herkent en weet wat er van hem/haar wordt verwacht en scheppen (emotionele) veiligheid.

De groepsregels, aangepast aan leeftijd en activiteiten, worden herhaald vóór een activiteit, bij het naar buitengaan, uitstapje en op momenten dat een situatie daarom vraagt. De professionals kennen de regels en bewaken deze, en ze geven zelf natuurlijk het goede voorbeeld.

→ Zie ook *pedagogisch beleids- en werkplan*

Grensoverschrijdend gedrag / Ongewenste omgangsvormen / Agressie en Geweld

Kindercentrum Het Kompas wijst alle vormen van grensoverschrijdend gedrag af en in combinatie met dit protocol, in haar handelen en in haar beleid wil Het Kompas grensoverschrijdend gedrag voorkomen en indien nodig aanpakken. Dit protocol is mede gebaseerd op de Wet bescherming persoonsgegevens, de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en het Protocol kindermishandeling.

Onze maatschappij krijgt steeds meer te maken met vormen van grensoverschrijdend gedrag. Ook binnen de kinderopvang wordt grensoverschrijdend gedrag door kinderen, ouders of professionals gesignaleerd. Hoe zijn aan vormen van ongewenst gedrag grenzen te stellen? Enerzijds door afspraken te maken en gedragsregels op te stellen. Anderzijds door elkaar aan te spreken of melding te doen bij leidinggevende of vertrouwenspersoon wanneer grensoverschrijdend gedrag geconstateerd wordt.

De gedragsregels moeten zorgen voor een prettig klimaat binnen onze kinderopvang. Openheid en respect voor elkaar moeten hoog in het vaandel staan en het moet duidelijk zijn dat voor machtsmisbruik, ongewenste intimiteiten, pesten, discriminatie, (seksuele) intimidatie, agressie, geweld en dergelijke geen plaats is. Kindercentrum Het Kompas moet immers een veilige plek zijn voor allen die er vertoeven. Elkaar aanspreken of melding maken van grensoverschrijdend gedrag moet ervoor zorgen dat dit gedrag aangepakt wordt en in de toekomst wordt voorkomen. Gestreefd wordt naar een cultuur waarin het normaal is zowel positieve als negatieve feedback te geven.

In dit protocol staat beschreven welke afspraken er bij Het Kompas zijn gemaakt en hoe gehandeld moet worden als grensoverschrijdend gedrag wordt vastgesteld.

Definitie

Onder grensoverschrijdend gedrag wordt verstaan: “elke vorm van bewust of onbewust, verbaal of non-verbaal, of het dreigen daarmee, bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische, agressieve, gewelddadige of seksuele aard die de ene persoon ten opzichte van de andere persoon opdringt, waardoor ernstige schade wordt of dreigt te worden toegebracht aan die persoon in de vorm van fysiek letsel, materiele schade, psychische stoornissen of de dood tot gevolg hebbende’.

Het gaat bij grensoverschrijdend gedrag om situaties waarin iemand geestelijk of lichamelijk schade wordt toegebracht of in zijn ontwikkelingsmogelijkheden wordt geblokkeerd.

Grensoverschrijdend gedrag kan onderverdeeld worden in:

- Lichamelijk geweld en verwaarlozing (fysieke agressie zoals slaan, schoppen, krabben, bijten of te weinig voeding, aandacht of verzorging)
- Geestelijk geweld en verwaarlozing (verbale agressie zoals dreigen, schreeuwen, schelden, pesten, stelselmatig negeren etc.)
- Seksuele mishandeling (seksuele intimidatie, verbaal of fysiek, aanranding en verkrachting)
- Vernieling van eigendommen van een ander en/ of het zonder toestemming betreden van de binnen- en buitenruimten van het kindercentrum.

Ongewenst gedrag kan vele vormen aannemen, meestal staan slachtoffers bloot aan meerdere vormen tegelijk. Elke vorm van ongewenst gedrag tast het gevoel van eigenwaarde en het vertrouwen in andere mensen aan en of grensoverschrijdend gedrag regelmatig of incidenteel plaatsvindt, het is in alle gevallen ontoelaatbaar. De vraag of iets wel of geen grensoverschrijdend gedrag is, kan alleen door het slachtoffer worden beantwoord. Als het slachtoffer iets als grensoverschrijdend ervaart, moet het ook als grensoverschrijdend worden aangepakt

Grensoverschrijdend gedrag kan plaatsvinden tussen:

- kind en kind
- ouder en kind en vice versa
- professional (inclusief vrijwilligers) en kind en vice versa
- professional en professional en vice versa
- ouder en professional en vice versa

Aanleiding

Er kunnen verschillende aanleidingen zijn voor het ontstaan van lastig, ongewenst gedrag, dit kan ook gaan om uitingen via sms, weblog, blog, brief, fax, email, twitter etc.:

Bij kinderen:

- gedragsproblemen/stoornis (ADHD etc.);
- handicap (bril, gehoorapparaat, stotteren e.d.);
- hoofdluis;
- onderlinge ruzie;
- pesten, gepest worden;
- uitschelden;
- uitdagen (om ruzie te maken);

Bij ouders:

- voorval met het kind;
- ontevredenheid;
- niet of (te) laat geïnformeerd;
- niet adequaat optreden van professional;
- plaatsingen;
- aangesproken op gedrag;

Ongewenst omgangsvormen:

- professionals roddelen onderling;
- dreigende lichaamstaal, beweging, poging tot slaan, schoppen, stompen;
- (be)dreigen met woorden, naar familie/derden;
- vriendelijke hand op schouder;
- denigrerende opperkingen over anderen;
- ruziemakende ouders, professionals;
- seksuele toenadering(en), handtastelijkheden en opperkingen;
- intimideren en intimiderende opperkingen;
- discrimineren, vernederen, beledigen;
- lasterlijke verdenkingen verspreiden;
- (stelselmatig)hinderen/werk bemoeilijken, stalken, mogelijkheid tot vertrek verlaten;
- bespugen, beetpakken, slaan, schoppen, duwen, trekken, bijten, prikken (besmet persoon) etc;
- gevaarlijke voorwerpen, dieren of wapens bij zich hebben, er mee dreigen;
- goederen beschadigen, vernielen;

Omwonende:

- geluidsoverlast spelende/gillende kinderen
- verkeersoverlast, foutparkeren;

Overige:

- onbekende wil kindercentrum betreden;
- hangjeugd;

Maatregelen

Terecht of niet, vaak is de dienstverlening in een kindercentrum zelf de aanleiding voor lastig gedrag. Door nog professioneler te werken, kun we dit lastige, ongewenste gedrag beperken/tegengaan. Bij Het Kompas hanteren we daarvoor de onderstaande maatregelen:

- Communicatie naar ouders

We zorgen dat ouders tijdig en goed informeert worden, zo voorkomen we dat spanningen en irritaties onnodig oplopen, we kiezen voor verschillende momenten en vormen van contact:

- Brengen en halen

Bij het brengen van de kinderen door de ouders is er altijd een moment van aandacht voor beide, bij het ophalen wordt kort de dag doorgesproken, vertellen we altijd een positief moment ook bij minder goede dagen (juist oplossen van een ruzie is ook positief nieuws);

- Formele klachtenregeling

we zorgen dat ouders weten waar zij met klachten terecht kunnen (intake gesprek) en dragen zorg voor een snelle en adequate afhandeling (zie klachtenprocedure);

- Informele klachtenregeling

we zorgen dat ouders ook een aanspreekpunt binnen het kindercentrum hebben als ze er met de professional niet uitkomen, een informele oplossing werkt immers vaak prettiger en sneller;

- Klanttevredenheidonderzoek

we houden regelmatig een klanttevredenheidonderzoek (oudergespreken), dit helpt bij het opsporen van knelpunten en klachten van ouders;

- Pedagogisch werkplan

we informeren ouders over het pedagogisch beleid zodat ze weten hoe er met kinderen wordt om gegaan (intakegesprek, informatiefolder, website);

- Kinderen met probleemgedrag

Bij ouders kunnen emoties hoog oplopen als er iets met hun kind is gebeurd, we hebben richtlijnen opgesteld voor verschillende situaties, zoals: wat doe je als twee kinderen ruzie met elkaar hebben; hoe corrigeer je kinderen die vaak lastig zijn of ruzie maken met andere kinderen, we gaan altijd in gesprek met de ouders over eventuele zorgvragen en zoeken samen naar oplossingen (ook met het kind);

- Pesten en ruzie op de groep

Zie hoofdstuk Pesten en we passen dit consequent toe;

- Specialistische begeleiding bij gedragsproblemen

Sommige kinderen vragen bijzondere aandacht en samen met de ouders, kind, interne pedagoog en eventuele externe deskundige zijn er speciale begeleidingsinstructies opgesteld en in het kind dossier vastgelegd.

- Plaatsingsbeleid

Problemen kunnen ook ontstaan bij een 'verkeerde plaatsing' daarvoor is een plaatsingsbeleid opgesteld waarbij per kind wordt gekeken welke kinderen we kunnen plaatsen en welke niet, waar ligt de grens, hoe lastig of gedragsmoeilijk moet een kind zijn voordat het 'niet plaatsbaar' is, hoe informeren we de ouders hierover, welke alternatieven kunnen we de ouders bieden, wat voor consequenties heeft het voor de groep en de professionals. Kortom bij Het Kompas krijgt ieder kind een kans, 'verkeerde plaatsingen' komen door het zorgvuldig volgen van het beleid zelden voor.

- Huisregels en sancties

Er zijn duidelijke huisregels die consequent worden toegepast, ouders worden via de nieuwsbrief geïnformeerd als blijkt dat het merendeel zich niet aan de huisregels houdt en/of worden persoonlijk benaderd. Eventuele consequenties en sancties worden hierbij verduidelijkt. Afhankelijk van de aard van overtreding (financieel, gedragsmatig) worden de ouders door de directie uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek waarbij samen naar oplossingen wordt gekeken. De directie legt i.s.m. het bestuur eventuele sancties op en bij buitensporig gedrag kan de politie worden ingeschakeld.

- Registreren

Elk incident waarbij grensoverschrijdend gedrag en/of ongewenste omgangsvormen voorkomen worden geregistreerd, besproken met directie, professional(s) en bestuur (Zie verder Stappen in dit document).

- Gedragscode

Er is een gedragscode met regels waarin de omgangsvormen tussen professionals onderling, tussen professionals en ouders, professionals en kinderen, kinderen en kinderen zijn vastgelegd.

Kernpunten zijn onder andere: Wederzijds respect; Tweerichtingsverkeer in het gesprek; Wederzijds begrip en waardering; Wederzijds advies en informeren; Nakomen van afspraken. Zie ook CAO-Kinderopvang 2016 –2017 Artikel 8.3. Gedragscode en Gedragscode KC het Kompas 2018.

Bij Kindercentrum Het Kompas dienen professionals (inclusief stagiaires en vrijwilligers) en ouders op de hoogte te zijn van de gedragscode (regels) die bij aanvang van de dienstverleningsovereenkomst uitgereikt en men wordt geacht de gedragsregels na te leven.

Kinderen worden (spelenderwijs) op de hoogte gebracht van de inhoud van de gedrag/groepsregels. De gedragscode zal steeds opnieuw onder de aandacht worden gebracht middels de beleidscyclus (zie beleid veiligheid en gezondheid hoofdstuk 6).

Stappen

Vermoeden:

- inschatten van de situatie;
- probeer vanaf het eerste moment van constateren vast te leggen wat voor grensoverschrijdend gedrag wordt geconstateerd (wat is er gebeurd, wanneer is het gebeurd, wie waren erbij, wat is de ernst van het grensoverschrijdend gedrag etc., houd het op feiten, trek niet direct conclusies).
- bespreekbaar maken (spreek indien mogelijk meteen na constatering het kind, de ouder of de professional die het grensoverschrijdend gedrag vertoont aan op dit gedrag, probeer door middel van gesprekken ervoor te zorgen dat het gedrag van de ander verbetert);
- overleg (hulp of advies vragen, bij onvoldoende resultaat of als het een ernstigere vorm van grensoverschrijdend gedrag betreft schakel dan zo spoedig mogelijk de interne contactpersoon of de externe vertrouwenspersoon in (zie onderstaand a en b).

A. Interne vertrouwenspersoon

- Alle vragen of klachten over grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling of tussen ouders en kinderen kunnen voorgelegd worden aan de interne vertrouwenspersoon. De interne vertrouwenspersoon probeert de vragen en klachten zelf af te handelen. Zij schakelt indien nodig of wenselijk de externe vertrouwenspersoon in. Bij ernstige vormen van grensoverschrijdend gedrag worden bij minderjarigen de ouders of verzorgers op de hoogte gebracht. Als er sprake is van strafbare feiten zal de politie ingeschakeld worden.

B. Externe vertrouwenspersoon

- De externe vertrouwenspersoon staat los van de organisatie zodat er geen vermenging van belangen op kan treden. De externe vertrouwenspersoon kan worden ingeschakeld bij grensoverschrijdend gedrag tussen professional en kind, tussen professionals onderling of tussen ouder en professional. De externe vertrouwenspersoon kiest altijd de kant van het slachtoffer, informeert en ondersteunt het slachtoffer (of diens wettelijke vertegenwoordiger). Ook ondersteunt zij de interne vertrouwenspersoon.

Plan van aanpak

- wegen van de situatie; aan de hand van de vastgelegde feiten, het gesprek met betrokkene(n) en het advies van de interne vertrouwenspersoon kan bepaald worden of andere partijen ingeschakeld moeten worden zoals Veilig Thuis, het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG), een hulpverleningsinstantie, de politie of de klachtencommissie.
- Kindercentrum Het Kompas is aangesloten bij de Geschillencommissie Kinderopvang.
- handelen; doorverwijzen of melden, afhankelijk van de situatie wordt doorverwezen naar hulpverleningsinstantie, politie of de klachtencommissie.
- evalueren; terugkoppelen vormen van grensoverschrijdend gedrag, alle gemelde & geregistreerde gevallen van grensoverschrijdend gedrag worden besproken in het team zodat de professionals ervan kunnen leren, ouders en verzorgers zullen geïnformeerd worden over alle vormen van grensoverschrijdend gedrag die tot maatregelen hebben geleid.

Verdeling verantwoordelijkheden

Directie, bestuur:

- opnemen van het protocol grensoverschrijdend gedrag in het beleid van de organisatie;
- informeren van ouders, professionals en kinderen over dit protocol;
- ervoor zorgen dat alle professionals het protocol kennen en wordt nageleefd;
- weten wat er op de werkvloer speelt;
- een veilige werksfeer creëren (steunen, feedback, aanspreken op ongewenst gedrag);
- jaarlijks inventariseren van behoeften;
- ervoor zorgen dat de professionals voldoende deskundig zijn om grensoverschrijdend gedrag te signaleren, registreren en aan te pakken;
- de voortgang en effectiviteit van het beleid volgen, continue borgen;
- blijf geven van zorg en betrokkenheid;
- eerste opvang verzorgen bij incidenten en calamiteiten;
- nazorg bieden aan professionals die een incident hebben meegemaakt;
- de aanstelling van een interne vertrouwenspersoon;
- de aanstelling van een externe vertrouwenspersoon;
- aansluiting bij de geschillencommissie;
- faciliteren van de vertrouwenspersoon in geld, tijd en scholing;
- blijven eindverantwoordelijk, ook voor de uitvoering van het beleid.

Professionals op de werkvloer:

- zijn klantvriendelijk en duidelijk over afspraken;
- hebben een vertrouwensrelatie met ouders en kinderen;
- geven duidelijke uitleg en antwoorden op vragen;
- informeren naar thuissituatie;
- bij spanningen met ouders wordt dit altijd met de directie besproken;
- weten wat er speelt;
- zorgen dat ze zichtbaar aanwezig zijn;
- weten de regels en afspraken over de diverse protocollen en worden nageleefd;
- denken en reageren vanuit de beleving van de ouders als deze door emoties, emotioneel i.p.v. rationeel reageren;
- dragen zorg voor een goede overdracht (bij samenvoegen groep) van eventuele risico's, knelpunten, dreigende onrust, incidenten;
- nemen de zorg voor de overige personen van de collega over, zodat die de handen vrij heeft om de situatie op te lossen;
- vraagt aan collega en persoon of je 'iets kan doen';
- zorgen voor een open sfeer, kunnen elkaar aanspreken m.b.t. afspraken, lastige situaties, naleven van gedragsregels, ervaringen;
- zijn verantwoordelijk voor elkaars veiligheid, ondersteunen elkaar;
- zijn één team, zitten op één lijn.

Interne vertrouwenspersoon:

- herkennen van signalen van grensoverschrijdend gedrag;
- beantwoorden van vragen van ouders, professionals en kinderen over dit protocol;
- aanspreekfiguur zijn bij grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling en tussen ouders en kinderen;
- overleg plegen met personen die grensoverschrijdend handelen of grensoverschrijdend gedrag constateren;
- vertrouwelijk en met respect voor alle personen om te gaan met de informatie die hij/zij krijgt;

- vastleggen welk grensoverschrijdend gedrag door wie wanneer is geconstateerd, indien gewenst overleggen met andere beroepskrachten, Veilig Thuis of het SHG.
- doorverwijzen naar de externe vertrouwenspersoon bij grensoverschrijdend gedrag tussen professional en kind, tussen professionals onderling of tussen ouder en professional;
- alert blijven op het welzijn van het slachtoffer;
- evalueren van afhandeling aanpak grensoverschrijdend gedrag;
- periodiek bijstellen van dit protocol op basis van de evaluatie;
- de directie en het bestuur jaarlijks op de hoogte te houden van door hem/haar uitgevoerde activiteiten

Externe vertrouwenspersoon:

- staat los van de organisatie zodat er geen sprake kan zijn van vermenging van belangen;
- informeert en ondersteunt het slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag en geeft zo mogelijk adviezen met betrekking tot te nemen acties en de consequenties ervan;
- verwijst indien van toepassing door naar Veilig Thuis, SHG of andere hulpverleningsinstantie;
- bespreekt de resultaten van de ondernomen stappen met de directeur en de interne vertrouwenspersoon.

Externe klachtencommissie:

- alle vragen en klachten in ontvangst te nemen en zorgvuldig af te handelen;
- hoor- en wederhoor toe te passen;
- adviezen te geven over hoe de vragen of klachten af te handelen;
- gevraagd en ongevraagd het bestuur en de directie te adviseren over te nemen maatregelen.

Stappen

Omgangsbeleid

Als we geconfronteerd wordt met lastig gedrag hebben we drie opties:

1. Laten gaan: je besluit het gedrag te negeren;
2. De-escaleren: je besluit de ouder aan te spreken op zijn gedrag, de-escalatie;
3. Assistentie inschakelen: je schat in dat je de situatie niet aankunt en schakelt hulp in.

Als je besluit om voor keuze 2; de-escalatie te gaan, zijn er vier fases:

Fase 1: Kalmeren

Probeer in eerste instantie de persoon te kalmeren. Dit kun je doen door contact te maken en actief te luisteren. (Ik zie dat u/je boos bent, wat is er precies aan de hand?) Zo toon je respect voor de persoon en neem je de boosheid of klacht serieus. Vaak heeft deze aanpak een kalmerend effect. Probeer naar een rustige plek te gaan waar je het gesprek kan voeren biedt wat te drinken aan. Ga niet alleen in een gesloten ruimte zitten (deur open).

Fase 2: Grens stellen

Als de persoon toch doorgaat, begint fase twee. Je kunt de persoon zeggen dat je snapt dat hij of zij boos is, maar dat je wilt dat hij of zij rustig praat en niet schreeuwt of scheldt.

Fase 3: Consequenties aangeven

Als de persoon doorgaat met het agressieve gedrag, begint fase drie. Je stelt de persoon voor de keuze. Hij/zij stopt met zijn/haar gedrag of jij staakt het gesprek. Wees duidelijk in wat je wel en niet accepteert.

Fase 4: Alarm slaan

Heeft dit alles geen zichtbaar effect, dan moet je voor je eigen veiligheid zorgen. Je verbreekt het gesprek, roept de hulp in van je collega, slaat alarm (achterwacht, directie, politie) optie 3.

Nazorg

De directie regelt de nazorg van betrokken i.s.m. het bestuur van Het Kompas;

- nazorg start binnen 72 uur na incident;
- eerste inschatting maken ernst incident en van behoefte aan ondersteuning;
- gesprek aangaan met betrokken professional(s), welke nazorg is nodig;

- hoe is de veiligheid van betrokkene(n) geregeld;
- ondersteuning vanuit bestuur, directie en professionals is belangrijk.

Pesten

Pesten, plagen of ruzie moet niet met elkaar worden verward. Wanneer kinderen met elkaar ruzie maken of plagen dan hoeft dat niet leuk te zijn, echter de partijen zijn aan elkaar gewaagd. Er is geen sprake van een machtspositie. Door elkaar soms uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflictantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt. Maar als je structureel voor 'gek' wordt gezet kan dit uitmonden in discriminatie. In de praktijk blijkt dat pesten en discriminatie veel met elkaar te maken hebben. De scheidslijn is niet makkelijk te trekken. Tijdens het pesten kunnen immers discriminerende opperkin- gen geplaagd worden, kinderen en volwassenen ervaren discriminatie anders dan kinderen. Volwassenen beoordelen bepaalde incidenten vaak eerder als pesten of plagen. Het is deels een definitiekwestie, maar dit heeft gevolgen voor het handelen van de pedagogisch professionals en ouders. Incidenten waarbij gediscrimineerd wordt, worden vaak afgehandeld als peestsituaties. Lang niet altijd wordt iets gedaan met achterliggende vooroordelen en het gevoel van gediscrimineerd worden.

Pesten komt helaas overal voor. Op school, thuis en ook binnen de kinderopvang. Het is een onderwerp dat wij onder ogen zien en dat bij ons kindercentrum niet onbesproken mag blijven. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar. Maar in andere jongere leeftijdsgroepen wordt ook gepest. Relatief nieuwe manieren van pesten zijn het digitaal en mobiel pesten. Kinderen of jongeren gebruiken dan het internet (bijvoorbeeld pesten via het chatten) of pesten elkaar door vervelende berichten via de mobiele telefoon te sturen.

Definitie

Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas te spelen op een heel bedreigende manier. Het pesten heeft een terugkerend karakter. Pestgedrag op een directe manier is een kind een bijnaam geven, beledigen, bezittingen afpakken, schelden en schreeuwen tegen het slachtoffer, treiteren en/of lijfelijk geweld. Er kan ook gepest worden op een indirecte manier bijvoorbeeld door een persoon te isoleren en/of buiten te sluiten.

- pesten gaat anders dan plagen;
- pesten is een ander bewust hinderen of pijn doen;
- pesters pakken meestal één persoon;
- pesters doen het niet één keer maar herhalen het vaak;
- pesters zijn meestal sterker, met meer personen of ouder;
- het slachtoffer kan zich niet verdedigen en kan hetzelfde niet terug doen;
- pesters en de omstanders kunnen er wel om lachen;
- diegene die gepest wordt heeft er hinder, verdriet en pijn van;
- pesten kan uitmonden in discriminatie.

Uitgangspunten

- erkennen dat er weleens gepest wordt;
- de verschillen tussen pesten en plagen;
- de veiligheid te waarborgen voor alle kinderen binnen kindercentrum Het Kompas;
- door regels en afspraken duidelijk te maken zodat als er zich ongewenst situaties voordoen, elkaar hierop kunnen aanspreken;
- preventieve voorwaarden scheppen.

Voorwaarden

- pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: kinderen (gepeste kinderen, pesters en de zwiigende groep), pedagogisch professionals en de ouders;

- goede en sociale sfeer: voor een veilige, prettige omgeving waar sneller vriendschap ontstaat dan pestgedrag, (anti)sociaal gedrag vormt de basis van een omgeving waarin gepest wordt;
- veel aandacht besteden aan zorg voor elkaar, kinderen leren vanaf het begin dat je rekening met elkaar moet houden, respect, waarden en normen;
- het onderwerp “pesten” wordt regelmatig met de kinderen en pedagogisch professionals besproken, samen met de kinderen zijn regels opgesteld die zichtbaar zijn;
- kinderen het gevoel geven dat ze bij de pedagogisch professional terecht kunnen als het hun gebeurt, of als ze zien dat het een ander gebeurt, weten dat praten geen klikken is;
- positief benaderen stimuleert positieve gedrag; kinderen moeten weten dat pesten en negatief gedrag niet geaccepteerd worden; preventieve aanpak d.m.v. oefenen, spel, themaweek etc;
- pedagogisch professionals blijven met elkaar in gesprek over pestsituaties zonder te oordelen die gesignaleerd zijn hebben of vernomen via derden (ouders, kinderen, school e.d.);
- de communicatie tussen team en ouders moet dusdanig zijn dat ouders het gevoel hebben dat ze bij het team terecht kunnen als ze de indruk hebben dat hun/ander kind gepest wordt; en ondernemen stappen;
- pedagogisch professionals zijn op de hoogte zijn van de regels en afspraken rondom pesten;
- als de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert wordt de directie ingeschakeld (probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en verder adviseren).

Signaleren

Wanneer pesten toch optreedt dan zullen pedagogisch professionals in staat moeten zijn om dit te signaleren:

- signalen als een kind wordt gepest;
 - niet meer of niet graag naar de opvang willen;
 - niet naar buiten willen;
 - niet graag naar situaties willen waar geen pedagogisch professionals aanwezig zijn;
 - vaak alleen zijn/spelen en/of zich afzonderen;
 - ander gedrag vertonen dan voorheen;
 - is het doelwit van grappen, wordt vaak gecommandeerd;
 - krijgt (steeds) een bijnaam, echte naam wordt niet genoemd;
 - prikkelbaar, boos of verdrietig zijn (ook thuis);
 - niet meer over de opvang vertellen thuis;
 - bepaalde kleren niet meer willen aantrekken;
 - is regelmatig spullen kwijt of komt met kapotte spullen thuis;
 - regelmatig zeggen ziek te zijn;
 - niet willen gaan slapen, vaker wakker worden, bed/broekplassen, nachtmerries hebben;
- signalen dat iemand pest;
 - het zijn vaak de sterkeren in de groep;
 - populariteit afdwingen door stoer of onkwetsbaar gedrag te vertonen;
 - andere kinderen proberen mee te krijgen in hun gedrag en mening;
 - proberen de macht in een groep te krijgen door luider te praten en aanwezig te zijn;
 - zich defensief opstellen naar anderen toe;
 - een ander steeds een bijnaam geven, nooit bij de echte naam noemen;
 - een ander voortdurend ergens de schuld van geven;
 - beledigen/intimideren/bezittingen afpakken of kapot maken/opperkingen over kleding maken; - stelselmatig ander kind niet mee laten spelen/haren trekken/slaan/bijten etc.
- signaleren m.b.t. de rol van de andere kinderen: meelopers en zwijgende (groep) kinderen:
 - meelopers lopen vaak naast een (hoofd) pester; delen snel dezelfde mening en maken dit ook kenbaar aan de pester;

- de zwijgende groep zien het pesten wel, maar grijpen niet in om dat zij bang zijn om zelf gepest en het slachtoffer te worden; lopen er van weg; uiten wel medelijden.
- signaleren vanuit groepsfunctioneren;
 - er is veel onrust in de groep (ruzies; huilbuien; agressie);
 - er is veel concurrentie binnen de groep of in een groepje;
 - er ontstaan veel vechtpartijen zonder duidelijke oorzaak;
 - er wordt veel gefluisterd, geroddeld, ineens gezwegen als pedagogisch professional in zicht is;

Communicatie over signaleren en/of melding pesten

- een pedagogisch professional meldt pestgedrag aan collega's en directie; samen wordt dan besproken welke aanpak nodig is en wie wat doet; omvang en de wijze van pesten; wordt het pesten door iedereen opgemerkt; hoe zit het probleem in elkaar; wie zijn erbij betrokken etc.
- een gepest kind meldt pestgedrag bij pedagogisch professional; pedagogisch professional meldt dit bij collega's en directie (zie bovenstaand);
- een kind kan pestgedrag melden bij de pedagogisch professional; (zie bovenstaand);
- een ouder kan pestgedrag van eigen of ander kind melden bij pedagogische professional of directie; (zie bovenstaand);
- na signalering of vermoeden van pestgedrag worden ouders van het gepeste kind en van de pester geïnformeerd;
- indien er signalen zijn dat er niet bij de opvang maar op school/club gepest wordt, wordt ouders aangeraden dit op school/club te melden of bespreekbaar te maken, Het Kompas kan een begeleidende rol hierin spelen, maar is er zeker ook voor het kind.

Stappen

- Stelling nemen als gezien wordt dat een kind (incidenteel) gepest wordt;
- het gepeste kind wordt serieus genomen, krijgt hulp en bescherming;
 - pester(s) worden aangesproken; gedrag wordt niet geaccepteerd;
 - er is een individueel gesprek met gepeste kind; pester(s) en gezamenlijk;

Handelen bij vermoeden van niet zichtbaar pestgedrag;

- niet-confronterende methode inzetten door:
 - algemeen gesprek met de groep aan te gaan dat zich richt op sociale omgang, waarden-normen, respect;
 - onderwerp gerelateerd aan eigen ervaringen van kinderen;
 - leuke klas (project op school);
 - (kinder)gedragscode worden besproken met aandacht voor: als iemand pest, doet hij/zij iets wat niet mag; word je gepest of zie je dat een ander kind wordt gepest, dan moet je dit melden, verduidelijken dat dit geen klikken is;
 - hoe kun je kinderen helpen die gepest worden; wat is het kind zijn/haar rol.
 - thema week pesten opstarten, symbool lieveheersbeestje.

Aanpak bij zichtbaar en systematisch of herhaald pestgedrag:

- Gesprek met het gepeste kind:
- in gesprek gaan; vertrouwen winnen;
 - informeren/uitleggen wat pesten is;
 - inwinnen van informatie; doorvragen;
 - hulp bieden om het pesten te stoppen;
 - leg uit dat er niet altijd pasklare oplossingen zijn;
 - werk met het kind aan de 'aanleidingen' waardoor het pestgedrag is ontstaan;
 - vertel wat je gaat doen; wat kan het kind zelf doen;
 - biedt altijd ruimte aan het kind om erover te praten;
 - maak duidelijk dat je er met collega's, ouders over praat;
 - laat het kind schrijven/tekenen over pestgedrag;

- informeer ouders, ook over eventueel volgen van weerbaarheidstraining;

Gesprek met pester(s):

- in gesprek gaan, pestgedrag moet stoppen en wordt niet geaccepteerd (stelling nemen);
- pester(s) bewust maken van het pestgedrag en het effect ervan op slachtoffer;
- pester moet excuus aanbieden aan het kind dat hij/zij gepest heeft;
- pester(s) hulp bieden, zij hebben immers moeite om op een normale wijze met anderen om te gaan;
- probeer oorzaak /reden te achterhalen waarom kind pest (te kort aan sociale vaardigheden, wordt zelf gepest, thuissituatie, school, club etc.);
- afspraken maken met pester(s)als:
 - meedenken over oplossingen
 - ouders worden geïnformeerd;
 - de problemen zullen in algemene zin in de groep worden besproken (zonder het noemen van namen);
 - consequenties van tevoren duidelijk maken als pestgedrag blijft bestaan (afhankelijk van leeftijd en situatie: geen x-box, niet alleen buiten spelen etc.);
- hou het gesprek kort, geen discussie;
- informeer ouders over afspraken (niet in bijzijn van andere ouders/kinderen);

Gesprek met ouders gepest kind/pester(s):

- hou het gesprek gericht;
- wees duidelijk, ouders moeten op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt;
- houd rekening met emoties, neem ouders serieus, luister naar ideeën en wensen;
- uit je zorgen m.b.t. het gedrag, maar benoem ook positieve zaken;
- leg uit wat de afspraken zijn inclusief de consequenties voor het kind;
- vertel de vervolgstappen voor het kind maar ook als het de ouders betreft (sisa);
- biedt achtergrondinformatie en ondersteuning aan;

Gesprek met de meelopers/zwijgende groep:

- bewustwording van de kindergedragscode;
- wij pesten afkeuren, niet tolereren, actie op ondernemen;
- iedereen mee moet helpen om pestgedrag te voorkomen;
- pestgedrag altijd gemeld moet worden; zwijgen geen optie is; het geen klikken is;
- kinderen elkaar op pesten mogen aanspreken;
- iedereen meedenkt, praat en handelt hoe een gepest kind te helpen, maar ook hoe een pester te stoppen.

Gesprek met ouders andere kinderen:

- ouders die van hun kind horen dat er een kind gepest wordt kunnen dit bij de pedagogisch professional melden;
- ouders worden tips en adviezen aangereikt hoe met hun kind in gesprek te gaan door:
 - te vertellen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten;
 - dat als hun kind dit ziet, het zeker niet mee pesten, maar stelling moet nemen;
 - indien hun kind die stelling niet durft te nemen, het altijd aan de ouders of pedagogisch professionals moet vertellen;
 - dat praten over pesten iets anders is dan klikken;
 - hun kind altijd moeten steunen en begeleiden; het goede voorbeeld geven;
 - hun kind corrigeren bij pesten en alle ongewenste omgangsvormen;
 - hun kind voor zichzelf mag opkomen, maar ook voor een ander;
 - ouders worden door Het Kompas op de hoogte gehouden over de genomen stappen en verstrekken informatie over pesten.

Hulp bieden:

Indien er geen verbetering komt in het gedrag;

- volgen een aantal probleemoplossende gesprekken tussen de pedagogisch professional en de pester om eventuele oorzaken op te sporen als:
 - tekort aan aandacht van de ouders;
 - fysieke op psychische bestraffing door de ouders;
 - ouders corrigeren agressief gedrag niet;
 - het kind is of wordt zelf gepest;
 - reactie op bepaalde geur-, kleur- en smaakstoffen;
 - volgen van slecht voorbeeld van derden;
 - geweld op televisie en/of computerspelletjes
- afhankelijk van de oorzaak/oorzaken en om tot de juiste hulp te komen, kan er worden doorverwezen naar:
 - huisarts; CJG; VSMW;
 - een externe deskundige voor vaardigheidstraining;
- bij vermoeden van (seksuele) mishandeling, verwaarlozing e.d. treed het protocol kindermishandeling in werking;
- bij de probleemoplossende gesprekken kunnen eventueel ook de ouders betrokken worden (altijd wel informeren);
- de gesprekken worden vastgelegd;

Tot slot

Oordelen we niet te hard over de pester en zijn/haar ouders, we realiseren ons dat de scheidslijn tussen gepeste, pester en meeloper erg dun is.

Discriminatie**Definitie**

Het zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaten, ongelijk behandelen, achterstellen of uitsluiten van een persoon of groep mensen op basis van:

- (persoonlijke) kenmerken;
- afkomst;
- levensovertuiging;
- politieke overtuiging;
- geslacht;
- nationaliteit;
- huidskleur;
- seksuele gerichtheid;
- handicap of chronische ziekte;
- burgerlijke staat (gehuwd of niet);
- leeftijd;
- arbeidsduur;
- soort contract (vast of tijdelijk)

Uitgangspunten

- onderscheid weten tussen plagen, pesten en discrimineren;
- erkennen als er gediscrimineerd wordt (op bovenstaande punten);
- duidelijke regels en afspraken zodat als er zich discriminerende situaties voordoen, elkaar hierop kunnen aanspreken;
- de veiligheid waarborgen voor alle ouders, professionals en volwassenen bij Het Kompas;
- preventieve voorwaarden scheppen.

Voorwaarden

- discriminatie moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen;
- de gedragscode is bekend en wordt nageleefd;
- zorgen voor een goede, open en sociale sfeer:
- het juiste voorbeeld geven;
- aandacht besteden aan zorg voor elkaar, respect, waarden en normen;
- elkaar positief benaderen stimuleert positieve gedrag;
- met elkaar in gesprek blijven over discriminerend situaties zonder te oordelen die gesignaleerd zijn of vernomen via derden (ouders, kinderen, school e.d.);
- personen zijn op de hoogte zijn van de regels en afspraken rondom discrimineren;
- personen kunnen terecht bij de directie met vragen of melding over discriminatie;
- er is een klachtenregeling;
- directie onderzoekt, biedt ondersteuning, verwijst door.

Signalen

Discriminatie op de werkvloer kunnen vele gevolgen hebben voor alle betrokkenen.

Voor de gediscrimineerde:

- het verliezen van inzet, motivatie en betrokkenheid (minder functioneren en presteren)
- psychische problematiek en stress (verstoorde concentratie, gejaagdheid etc.);
- lichamelijke klachten (hoofdpijn, maag- darmklachten etc.);
- uitval (ziekmeldingen);

Voor de organisatie:

- verzuim
- lagere productie (bv doordat de gediscrimineerde tegengewerkt wordt);
- meer fouten (bv doordat de gediscrimineerde niet goed meer kan functioneren);
- interne klachten (bij vertrouwenspersonen);
- externe klachten (bv bij vakbonden, meldpunten discriminatie);
- juridische gevolgen;

Voor de (eventuele) omstanders:

- sfeer
- teamklimaat

Communicatie over signaleren en/of melding discriminatie

- discriminatie wordt altijd gemeld aan de directie; samen wordt besproken welke aanpak nodig is en wie wat doet; omvang en de wijze van discriminatie; wordt het discrimineren door iedereen opgemerkt; hoe zit het probleem in elkaar; wie zijn erbij betrokken etc.
- na signalering of vermoeden van discriminatie worden betrokkenen van de gediscrimineerde en de degene die discrimineert geïnformeerd (gesprek) door directie;
- alle signalen/meldingen worden geregistreerd, waarbij de privacy van slachtoffers en daders worden gewaarborgd en dergelijke persoonlijke informatie niet openbaar beschikbaar worden gesteld (wet AVG);

Stappen

- er is een vertrouwenspersoon aangesteld (bedrijfsarts);
- er is een gedragscode opgesteld volgens artikel 8.3 van de cao-kinderopvang en deze wordt nageleefd;
- we houden ons aan de Algemene Wet Gelijke Behandeling (AWGB)
- we nemen stelling als gezien wordt dat iemand (incidenteel) gediscrimineerd wordt;
 - de gediscrimineerde wordt serieus genomen, krijgt hulp en bescherming;
 - discriminerende personen worden aangesproken; gedrag wordt niet geaccepteerd;
 - er is een individueel gesprek met gediscrimineerde; discrimineerde persoon/personen en gezamenlijk;
- we handelen bij vermoeden van niet zichtbare discriminatie door een niet-confronterende methode in te zetten:

- algemeen gesprek met het team dat zich richt op sociale omgang, waarden-normen, respect;
- onderwerp gerelateerd aan eigen ervaringen van personen;
- gedragscode bespreken;
- we hanteren de aanpak bij zichtbaar en systematisch of herhaalde discriminatie door:
 - in gesprek gaan met gediscrimineerde; vertrouwen winnen;
 - inwinnen van informatie; doorvragen;
 - hulp bieden om het discrimineren te stoppen;
 - doorverwijzen naar vertrouwenspersoon;
 - in gesprek gaan met degene die discrimineert, gedrag moet stoppen en wordt niet geaccepteerd (stelling nemen, effecten ervan op slachtoffer);
 - diegene die discrimineert hulp bieden, zij hebben immers moeite om op een normale wijze met anderen om te gaan;
 - oorzaak /reden proberen te achterhalen waarom persoon discrimineert (te kort aan sociale vaardigheden, wordt zelf gediscrimineerd, privé situatie, etc.);
 - wijzen op gedragscode en eventuele sancties;

Hulp bieden:

- afhankelijk van de oorzaak/oorzaken en om tot de juiste hulp te komen, kan er worden doorverwezen naar:
 - vertrouwenspersoon (bedrijfsarts);
 - meldpunt voor discriminatie;
 - huisarts, psycholoog, maatschappelijk werk (voor behandeling van psychische of lichamelijke klachten);
 - een externe deskundige voor vaardigheidstraining;

Seksuele intimidatie, misbruik en zedenmisdrif

Definitie

- seksuele intimidatie: de ongewenst seksueel getinte aandacht die tot uiting komt in verbaal, fysiek en non-verbaal gedrag. Dit gedrag wordt door degene die het ondergaat, ongeacht sekse en/of seksuele voorkeur, ervaren als ongewenst en onplezierig, of wordt indien het een minderjarig kind betreft, door de ouders/verzorgers of andere volwassenen van het kind als ongewenst aangemerkt. Seksueel intimiderend gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn;
- seksueel misbruik: is een (ernstige) vorm van seksuele intimidatie; en omvat alle seksuele handelingen die iemand (kind, professional, ouder/verzorger of andere volwassenen) gedwongen wordt uit te voeren;
- zedenmisdrif: strafbare vormen van seksuele intimidatie en seksueel misbruik, zoals ontucht, aanranding en verkrachting, gepleegd door een professional van een school en/of de kinderopvang, ouders/verzorgers of andere volwassenen jegens een minderjarige leerling/kind.

Uitgangspunten

- De in de onderstaande genoemde vormen en personen betreft het; kinderen, ouders/verzorgers, andere volwassenen en professionals die direct en in direct betrokken zijn bij kindercentrum het Kompas.
- iedereen zal zich ervan onthouden het kind te bejegenen op een wijze die het kind in zijn waardigheid aantast;
 - seksuele handelingen en intieme relaties in de contacten met personen zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik;
 - seksuele handelingen en intieme relaties in de contacten met het kind zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik. Dit omvat onder meer een verbod om het kind op zodanige wijze aan te raken dat het kind en/of de professional deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard zal ervaren;

- niemand mag ingaan op seksuele en/of toenaderingspogingen van het kind, ook al verlangt het kind dat of nodig het daartoe uit.

Voor professionals van Het Kompas geldt:

- dat zij kennis hebben van de seksuele ontwikkelingsfasen van de kinderen;
- weten welk gedrag wel of niet gepast is;
- weten welke kinderen extra kwetsbaar zijn;
- weten welke personen zich niet gepast (kunnen) gedragen;
- op tijd communiceren naar collega's en directie;
- het protocol vier ogen-orenprincipe kennen en wordt nageleefd;
- het goede voorbeeld geven in gedrag en kleding (niet aanstootgevend).

Signalen

Verbale seksuele intimidatie:

- aanspreekvormen: Erica verbasteren tot Erotica; personen/kinderen aanspreken met 'Hé stuk!'
- dubbelzinnigheden: 'Zo, heb jij een poes?'
- uitnodigingen met bijbedoelingen: 'Je mag met ons meedoen, als we je onderbroek mogen zien of met jou wil ik wel een beschuitje eten';
- uitschelden: 'slet' of 'hoer';

Non-verbale seksuele intimidatie:

- bepaalde manieren van kijken: niet in de ogen kijken maar op borsthoogte; - gluren; persoon met de ogen uitkleden;
- confrontatie met (kinder)porno; seksueel getinte filmpjes, foto's etc.;
- condoom/onderbroekje cadeau geven.

Fysieke seksuele intimidatie:

- handtastelijkheden, zoals rug strelen, vastpakken, op schoot trekken van personen, tegen zich aan drukken, strelen, billen/borsten knijpen, plotseling kussen/zoenen, verkrachting;
- 'per ongeluk' aaien/strelen van intieme delen;
- geslachtsdelen strelen of betasten boven of onder de kleding;
- weg versperren;
- uitdagend kleden/uitkleden.

Seksueel misbruik/zedenmisdrijf:

- negatief zelfbeeld/lichaamsbeeld; angstige of depressieve gevoelens;
- slechte (school)prestaties; concentratieproblemen; spijbelgedrag; isolerend gedrag
- (seksueel) uitdagend en opstandig gedrag; agressie of juist een verregaande meegaandheid
- stemmingswisselingen/hyperactiviteit
- niet bij de leeftijd of ontwikkelingsniveau passende kennis over seksualiteit;
- overmatig zoeken naar lichamelijk contact; angst voor lichamelijk contact en schrikreacties bij aanrakingen; niet durven uitkleden; laten insmeren met antizonnebrandcrème; buitengewone angst voor bepaalde personen;
- aangeven dat hij/zij een geheim heeft en hij/zij weigert erover te praten;
- vertellen over seksueel misbruik of daar toespelingen op maken;
- verslavingsproblemen; zelfverwonding/suïcideneiging of poging;
- aanhoudende buik- of hoofdpijn; vermoeidheid; slaapproblemen;
- eetproblemen/snel toenemend over- of ondergewicht;
- veel naar het toilet gaan

Communicatie over signaleren en/of melding van seksuele intimidatie

- we spreken elkaar aan op correcte toon, waaruit blijkt dat er respect is voor elkaar, hierbij wordt seksistisch taalgebruik en grappen vermeden;
- we geven duidelijk aan als de grens wordt overschreden;
- seksuele intimidatie, misbruik en zedenmisdrijf worden altijd gemeld aan de directie; samen wordt besproken welke aanpak nodig is en wie wat doet; omvang en de wijze van seksuele intimidatie; wordt de intimidatie door iedereen opgemerkt; hoe zit het probleem in elkaar; wie zijn erbij betrokken etc.
- na signalering of vermoeden van seksuele intimidatie, misbruik en/of zedenmisdrijf worden betrokkenen geïnformeerd (gesprek) door directie;
- alle signalen/meldingen worden serieus genomen en geregistreerd, waarbij de privacy van slachtoffers en daders worden gewaarborgd en dergelijke persoonlijke informatie niet openbaar beschikbaar worden gesteld (wet AVG);
- bij twijfel over intimidatie, misbruik of misdrijf, wordt dit ten alle tijden gemeld bij de directie.

Meldingsprocedure;

* Melding door het kind:

Als de melding van seksuele intimidatie, aanranding of verkrachting afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De persoon bij wie het slachtoffer de klacht meldt belooft geen geheimhouding aan het kind en is verplicht dit te melden bij de directeur. Deze laat weten discreet te zullen handelen en doet in alle gevallen melding aan het bestuur. Naast Veilig Thuis worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders/verzorgers van het betrokken kind worden geïnformeerd. Aan de ouder/verzorger wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is uitgangspunt van dit handelen.

* Melding door de ouder(s)/verzorger(s):

Als de melding van de ouder(s)/verzorger(s) komt, zal uitgezocht worden over welke informatie de ouder(s)/verzorger(s) beschikken en waar de melding op gebaseerd is. De persoon bij wie de klacht wordt gemeld, is verplicht dit te melden bij de directeur. Deze meldt het weer bij het bestuur.

* Melding door een collega:

Wanneer een professional seksueel misbruik door een collega constateert of vermoedt, is hij/zij verantwoordelijk voor melding hiervan aan de directeur, die dat in alle gevallen aan het bestuur meldt. Aan de professional die meldt wordt opvang en steun aangeboden.

* Melding over directeur:

Wanneer de melding van toepassing is op de directeur dient door de constaterende professional direct de houder (bestuur) te worden ingeschakeld.

* Melding door derden

Als de melding van derden komt, dient eveneens uitgezocht te worden over welke informatie deze precies beschikken en waar deze informatie op is gebaseerd. De persoon bij wie de klacht wordt gemeld, is verplicht dit te melden bij de directeur. Deze meldt het weer bij het bestuur.

Ten alle tijden geldt dat bij melding van seksuele intimidatie, misbruik en zedenmisdrijf door

Bovenstaande vermelde personen, de Meldcode in werking wordt gesteld

→ Zie Meldcode KC Het Kompas

Stappen

- In alle gevallen wordt na een melding de directeur zo spoedig mogelijk geïnformeerd. Deze is verantwoordelijk voor het nemen van alle noodzakelijke maatregelen ten aanzien van:

1. het regelen van opvang van kind en ouders/verzorgers
2. afschermen van het kind van de mogelijke dader
3. het instellen van een onderzoek
4. procedure van onderzoek

1. Het regelen van opvang van kind en ouders

- * Voor de opvang en steun voor het kind wordt een beroep gedaan op een instantie die hierin gespecialiseerd is, de GGD. Telefoonnummer Rotterdam: 010 433 99 66
- * In overleg met ouders en GGD, wordt bezien of de opvang in Het Kindercentrum kan worden gecontinueerd of dat er een andere oplossing moet worden geboden.
- * Het Kindercentrum informeert ouders over de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie.
- * De directeur houdt contact en toont betrokkenheid en informeert de ouders regelmatig over de voortgang van het onderzoek en andere zaken die voor de ouders van belang zijn.

2. Afscherming van het kind van de mogelijke dader

- * De directeur beslist in het belang van de afscherming van het kind van de mogelijke dader, of de vermeende dader hangende het onderzoek op non-actief wordt gesteld of wordt geschorst.
- * Het verdient aanbeveling om voor de betrokken professional een contactpersoon aan te wijzen en de betrokken professional erop te wijzen waar steun verkregen kan worden buiten Het Kindercentrum.

3. Instellen van een onderzoek

- * De directeur draagt zorg voor een zorgvuldige procedure van onderzoek en legt een dossier aan.
- * Bij het interne onderzoek laat het kindercentrum zich adviseren door de politie. Zo mogelijk na raadpleging van de ouders besluit Het Kindercentrum of eerst een intern onderzoek wordt gedaan of onmiddellijk aangifte wordt gedaan bij de politie. Ouders kunnen natuurlijk ook los van de directeur beslissen onmiddellijk aangifte te doen. In het geval van aangifte bij de politie vindt het instellingsonderzoek plaats in nauw overleg met de politie.
- * De directeur stelt binnen maximaal 2 werkdagen na de melding een commissie van onderzoek in. De commissie bestaat uit 3 personen, twee interne en een extern deskundige. De leden van de onderzoekscommissie hebben een geheimhoudingsplicht uit hoofde van hun verantwoordelijkheid als lid van de commissie van onderzoek.
- * De commissie voert het intern onderzoek uit en adviseert de directeur op grond van de resultaten van het onderzoek over de te nemen maatregelen.
- * De termijn voor intern onderzoek bedraagt maximaal 3 weken.

4. Procedure van onderzoek

- * De commissie vraagt de ouders de door hen bemerkte reactie van het kind weer te geven. Indien het kind in staat is om zelf de toedracht te verwoorden, wordt altijd na overleg met de ouders, het kind door de commissie gehoord. Hierbij wordt er zorg voor gedragen dat dit door een daartoe deskundige gebeurt.
- * De onderzoekscommissie hoort de betrokken professional. De toedracht van zaken volgens de professional wordt vastgelegd. De professional wordt geïnformeerd over het verder verloop van de procedure.
- * De commissie voert binnen maximaal 2 weken nadat zij is ingeroepen gesprekken met alle betrokken personen. Op basis van deze eerste gesprekken adviseert de commissie de directeur over de te nemen voorlopige maatregelen voor het kind en de professional, voor zover dit nog niet is gebeurd.
- * Van de gesprekken wordt een schriftelijk verslag gemaakt, dat door de geïnterviewde moet worden goedgekeurd door middel van een handtekening.
- * Alle verslagen worden gebundeld en voorzien van advies overhandigd aan de directeur. Deze informatie is geheim.

Hulp bieden:

Het is belangrijk dat het kindercentrum nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen.

De houder (bestuur), directie:

- biedt nazorg aan kinderen, ouders/verzorgers, professionals en andere volwassenen;
- organiseert betrokkenen bijeenkomsten;
- verwijst naar externe hulp (instanties);
- evalueert de procedures;
- registreert

→ Zie verder Meldcode.

Huislijk geweld & Kindermishandeling

Kindermishandeling is geen eenduidig begrip. Wat iemand kindermishandeling noemt, heeft te maken met eigen waarden en normen, de manier waarop men zelf is opgevoed en de cultuur waarin men leeft. Het is van belang onderscheid te maken tussen kindermishandeling en minder gewenste opvoedingssituaties. Iedere ouder/verzorger maakt immers wel eens fouten, is onredelijk of driftig of deelt (onbedoeld) een tik uit. Bij kindermishandeling is er echter sprake van structureel, stelselmatig, steeds terugkerend geweld of het ontbreken van zorg van de ouder(s)/verzorgers naar zijn/haar kinderen.

Het is aan ons, de professionals van KC Het Kompas om misbruik, verwaarlozing, huiselijk geweld of mishandeling te signaleren, herkennen, bespreekbaar te maken en aan te pakken. Als KC Het Kompas een vermoeden heeft van geweld - kindermishandeling doorlopen we de stappen van de Meldcode. We kunnen dan een beroep doen op de eigen organisatie, andere hulpverleners, Veilig Thuis, AMK (Advies en Meldpunt Kindermishandeling)

Tot 1 januari 2019 mag KC Het Kompas het afwegingskader hanteren - een vermoeden melden of zelf hulpverleners aan een gezin- daarna is KC het Kompas verplicht ernstige situatie van kindermishandeling en huislijk geweld altijd te melden bij Veilig Thuis

Definitie

Kindermishandeling is 'elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders/verzorgers, professionals of andere personen/volwassenen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel' - uit de Jeugdwet. Hieronder vallen ook verwaarlozing en onthouden van essentiële hulp, medische zorg en onderwijs en het getuige zijn van huiselijk geweld.

Uitgangspunten

- Ontoelaatbaar binnen en buiten het KC zijn alle vormen van; zie definitie.
- Grooming (is de Engelse term voor paaien, verleiden) met name via internet waarbij minderjarigen (onder de 16 jaar) worden benaderd en verleid worden door een volwassene met als uiteindelijk doel seksueel contact;
- De professionals van het KC zijn zich bewust van hun machtspositie (geestelijk en lichamelijk) en dienen zich zo te gedragen dat er geen schade aan het psychische en lichamelijke welbevinden van het kind wordt toegebracht;
- De professionals respecteren de autonomie van het kind en stellen in haar handelen het kind centraal;
- De professionals zijn verantwoordelijk voor het op de juiste manier toepassen van bijvoorbeeld het stimuleren van positief gedrag en het omgaan met ongewenst gedrag;
- De professionals bewaken hun eigen grenzen en emoties in de relatie tot het kind;
- De professionals zijn zich te allen tijde bewust van haar machtspositie en weten hiermee om te gaan;

- De professionals gaan in werk- en privésituaties geen emotionele afhankelijkheidsrelaties met kinderen en ouder(s)/verzorger(s) aan; zij tonen betrokkenheid met behoud van afstand;
- de professionals realiseren zich dat ze op basis van hun beroepsuitoefening een professionele relatie aangaan met kinderen en ouder(s)/verzorger(s); zij zorgen voor de juiste combinatie van professionele afstand en betrokkenheid ten opzichte van de kinderen en de ouder(s)/verzorger(s);
- De professionals nemen maatregelen om het kind te beschermen indien er acuut gevaar is voor het psychische en lichamelijke welbevinden van het kind; ieder kind verdient het om beschermd te worden tegen anderen die het kind lichamelijk, geestelijk of seksueel mishandelen.
- Indien een professional vermoedt dat er sprake is van kindermishandeling, informeert zij/hij de bevoegde instanties volgens het opgestelde Meldcode/protocol;

Signalen

- het kind gedraagt zich vaker (opvallend) anders dan anders;
- er spelen risicofactoren mee als:
 - * huisvesting en woonomgeving; financiën; zingeving (invloeden, (geloofs-)overtuiging); lichame-
lijk- praktisch- sociaal- psychisch functioneren;
- de uit het Protocol Kindermishandeling KC Het Kompas worden de signalenlijst kindermishandeling 0-4 en 4-13 jaar (bijlage 3) en Observatieformulier (bijlage 4) als ondersteuning gebruikt;
- de signalenlijst en observatieformulier zijn een hulppiddel die kunnen wijzen op huiselijk geweld;
- sommige signalen kunnen ook wijzen op andere problemen;
- er is bijna nooit sprake van één enkel signaal; meestal zullen meerdere signalen tegelijkertijd worden herkend; - - het is onmogelijk om alle signalen in kaart te brengen;
- vertrouwen op eigen waarnemingen en intuïtie!

Communicatie over signaleren en/of melding van huiselijk geweld en kindermishandeling

- signalen of vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt altijd gemeld aan de directie;
- samen wordt besproken welke aanpak nodig is en wie wat doet; omvang en de wijze van het geweld - mishandeling; wordt dit door iedereen opgemerkt; hoe zit het probleem in elkaar; wie zijn erbij betrokken etc.
- na signalering of vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling worden betrokkenen geïnformeerd (gesprek) door directie;
- alle signalen/meldingen worden serieus genomen en geregistreerd, waarbij de privacy van slachtoffers en daders worden gewaarborgd en dergelijke persoonlijke informatie niet openbaar beschikbaar worden gesteld (wet AVG);
- bij twijfel over huiselijk geweld of kindermishandeling, wordt dit ten alle tijden gemeld bij de directie;
- er wordt gehandeld middels protocol kindermishandeling/ de Meldcode

*** Melding door de ouder(s)/verzorger(s):**

Als de melding van de ouder(s)/verzorger(s) komt, zal uitgezocht worden over welke informatie de ouder(s)/verzorger(s) beschikken en waar de melding op gebaseerd is. De persoon bij wie de klacht wordt gemeld, is verplicht dit te melden bij de directeur. Deze meldt het weer bij het bestuur.

*** Melding door een collega:**

Wanneer een professional kindermishandeling door een collega constateert of vermoedt, is hij/zij verantwoordelijk voor melding hiervan aan de directeur, die dat in alle gevallen aan het bestuur meldt. Aan de professional die meldt wordt opvang en steun aangeboden.

*** Melding over directeur:**

Wanneer de melding van toepassing is op de directeur dient door de constaterende professional direct de houder (bestuur) te worden ingeschakeld.

*** Melding door derden**

Als de melding van derden komt, dient eveneens uitgezocht te worden over welke informatie deze precies beschikken en waar deze informatie op is gebaseerd. De persoon bij wie de klacht wordt gemeld, is verplicht dit te melden bij de directeur. Deze meldt het weer bij het bestuur.

Stappen

Volgens het stappenschema van protocol huislijk geweld en kindermishandeling van KC Het Kompas:

- * de professional(s) heeft/hebben een vermoeden; melden dit bij de directie; maken een observatie en onderbouwing;
- * observatie en onderbouwing worden met directeur besproken; er volgt een (vanaf 1-1-2019) een melding bij Veilig Thuis (tot die tijd wordt afwegingskader gehanteerd); plan van aanpak wordt opgesteld;
- * plan van aanpak wordt uitgevoerd;
- * afhankelijk of vermoedens bevestigd/ontkend worden neemt de directeur een beslissing over (nog) te volgen stappen;
- * afsluiten; doorverwijzen; extra observatie inplannen (vinger aan de pols houden); wederom melden (Veilig Thuis);
- * bij crisissituatie melden bij politie, - crisisdienst Jeugdzorg (sociale kaart);
- * evalueren proces, afspraken bijstellen;
- * nazorg regelen; hulp bieden; alert blijven op welzijn van kind; signalen blijven melden.

Hulp bieden:

Het is belangrijk dat het kindercentrum nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen. De houder (bestuur), directie:

- biedt nazorg aan kinderen, ouders/verzorgers, professionals en andere volwassenen;
- verwijst naar externe hulp (instanties);
- evalueert de procedures;
- registreert

→ Zie verder Meldcode.

Hoek van Holland, 1 januari 2026

Versiedatum	januari 2026
Verantwoordelijke	Directeur
Geldig tot	januari 2027